

Поезія Лесі Українки...

10 клас

**Підготувала вчитель української мови
та літератури Криворізької
загальноосвітньої школи І-ІІІ ст. № 51
Богатиренко Оксана Олександрівна**

І. Франко про Лесю Українку

„Читаючи м'які та рознервовані або холодно резонерські писання сучасних молодих українців і порівнюючи їх з тими бадьорими, сильними та сміливими, а притім такими простими щирими словами Лесі Українки, мимоволі думаєш, що ся хвора, слабосильна дівчина — трохи чи не одинокий мужчина на всю новочасну соборну Україну...”

Неоромантизм

Ознаки:

- Психологізм.
- Емоційно-інтуїтивне пізнання світу.
- Прагнення до повноти буття, сильні пристрасті.
- Спроби поєднати ідеал із життєвою правдою.
- У центрі зображення – яскрава, неповторна особистість, що протистоїть натовпу.
- Увага до загадкового й фантастичного.

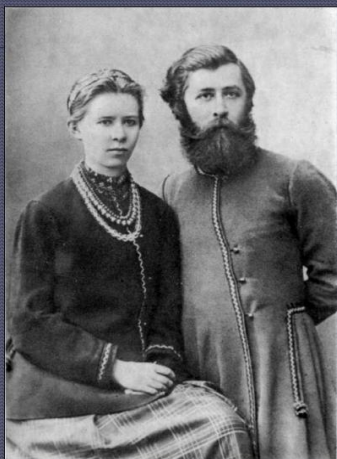
«Contra spem spero!» *(“Без надії сподіваюсь!”)*

Вірш «Contra spem spero!», написаний Лесею Українкою 2 травня 1890 року, входив до збірки «На крилах пісень». Уперше був надрукований у 1893 році. Поезія звучить як гімн боротьби за життя, за світло, за добро.

Поштовх до написання

У поєдинку з підступною хворобою, наперекір зловісним "осіннім хмарам" Леся Українка відчула жагучу потребу жити повноцінним життям. Ось чому такою зворушливою радістю струменять рядочки з листа до брата Михайла: *"Любий Миша! Я воскресла! От і знов беруся здійсмати "сізіфовий камінь" догори!.. Позволь при сій нагоді навести тобі цитату з мого нового безнадійно-надійного вірша:*

*"Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий підіймать
І, несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать".*

Аналіз поезії

- *Літературний рід: лірика.*
- *Жанр: ліричний вірш.*
- *Вид лірики: особиста (філософська).*
- *Провідний мотив: заперечення тужливих настроїв, не властивих молодій людині, оптимізм за будь-яких життєвих ситуацій.*
- *Віршовий розмір: анапест.*
- *Тип римування: перехресне.*

Лірична героїня

- *Змучена хворобою*
- *Сильна духом*
- *Спрямована на боротьбу*
- *Незламна*
- *Вольова*
- *Готова йти до перемоги*
- *Сповнена мрій і сподівань*

Алюзія (натяк) в поезії

Міф про Сізіфа, який намагався закатити на гору важкий камінь.

(Фразеологізм “сізіфова праця” безплідна, важка, нескінченна, а то й зовсім непотрібна праця.)

У поезії лірична героїня утверджує думку, що за будь-яких життєвих обставин не можна скласти крил, треба докласти зусиль і йти до своєї мети.

«Стояла я і слухала весну...» (1895)

Цикл : «Мелодії»

Аналіз поезії

- **Жанр:** Пейзажна лірика
- **Ідея:** Віра в перемогу світла над темрявою, життя – над смертю.
- **Провідний мотив:** Любов до навколишнього світу, перемога над собою.
- Особливо Леся Українка любила весну як пору відродження, оновлення, надії. Тому лірична героїня її поезії стояла і «слухала весну», яка їй «багато говорила», співала пісні про любов, молодість, радощі й мрії.
- Прекрасна пейзажно-інтимна поезія покладена на музику. Ця поезія сповнена виразними інтонаціями через недосяжність щастя, втому від життєвих змагань.

“Слово, чому ти не твердая криця...”

(1896)

- *Вид лірики: громадянська.*
- *Провідний мотив: призначення поета й поезії, роль художнього слова в житті народу.*
- *Лірична героїня – борець, зброєю якого є слово.*
- *Персоніфікація образного слова: звернення як до живої істоти. Слово – гострий меч та іскриста зброя.*
- *Віршовий розмір: дактиль. Римування: суміжне.*

Криця, також лупа, губчасте залізо — шматок неочищеного від різних домішок заліза пористої будови, пори й пустоти якого заповнені шлаком. Є продуктом виплавки заліза безпосередньо з руди.

“Мріє, не зрадь!” (1905)
Цикл: “Пісні про волю”

Аналіз поезії

- **Жанр:** громадянська лірика.
- **Провідний мотив:** звернення поетеси до мрії (музи), яка дарує їй сили й надію. Головне в житті – це боротися за здійснення найзаповітніших мрій, вірити в перемогу.
- **Ідея:** уславлення тих, хто не зрадив свою мрію, хто йде до неї, долаючи всі труднощі: “Хто моря переплив і спалив кораблі за собою, той не вмере, не здобувши нового добра” (афоризм).
- **Остання строфа:** маніфест неоромантизму.

Підсумок

Понкий ліризм поезій Лесі Українки захоплює читача. Поетеса вміє зачепити найтонші струни душі, розповісти про свої сподівання й надії, оповиті смутком, так, щоб кожне слово заграло самоцвітами. У її великому серці сплелися воєдино й бажання волі, і любов до життя, і нездійсненні мрії і потім знайшли своє відображення в рядках поезій.